

## **Wymagania edukacyjne z etyki dla klas IV SP40 w Gdańsku**

### **Zasady oceniania**

- Ocenie podlegają wiadomości, umiejętności i postępy ucznia: rozumienie pojęć, rozpoznawanie i analizowanie problemów moralnych, formułowanie stanowiska, uzasadnianie, argumentowanie, kultura dialogu, odpowiedzialność w pracy zespołowej oraz realizacja zadań i projektów.
- Nie ocenia się światopoglądu, przekonań religijnych lub niereligijnych ani zgodności opinii ucznia ze stanowiskiem nauczyciela. Odmienne stanowisko nie obniża oceny, jeśli uczeń przedstawia je z szacunkiem i podejmuje próbę uzasadnienia.
- Nie ocenia się cech osobowości, w szczególności śmiałości, spontaniczności, temperamentu ani łatwości publicznego wypowiadania się. Udziału w dialogu nie utożsamia się z częstotliwością zabierania głosu.
- Uczeń może wykazać osiągnięcia w zróżnicowanej formie. Wymagania, język poleceń, czas pracy i forma odpowiedzi są dostosowywane do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i psychofizycznych.
- Osiągnięcia rozpoznaje się systematycznie w toku całego okresu klasyfikacyjnego. Pojedyncza praca lub wypowiedź nie przesądza o ocenie, a ocena klasyfikacyjna nie jest automatycznie ustalana jako średnia ocen bieżących.

### **Sposoby rozpoznawania osiągnięć**

- wypowiedź ustna lub pisemna, rozmowa kierowana, dyskusja i dociekanie filozoficzne;
- analiza przypadku, dylematu, tekstu kultury, materiału wizualnego albo sytuacji z życia codziennego;
- karta refleksji, mapa pojęć lub argumentów, komiks, plakat, praca twórcza;
- zadanie indywidualne, praca w parze lub zespole, drama, debata i prezentacja;
- projekt, doświadczenie edukacyjne, portfolio, obserwacja postępów i samoocena.

Samoocena wspiera refleksję nad uczeniem się, lecz nie jest samodzielną podstawą oceny klasyfikacyjnej. Uczeń otrzymuje informację zwrotną o mocnych stronach pracy, obszarach wymagających poprawy i sposobach dalszego rozwoju.

## Klasa IV

### Zakres osiągnięć w klasie IV

- charakteryzuje etykę jako namysł nad moralnością i dobrym życiem oraz na poziomie podstawowym odróżnia ją od prawa, obyczaju i religii;
- posługuje się pojęciami: decyzja, czyn, intencja, motywacja, skutek, wartość, postawa, sprawca, adresat działania, konflikt i dylemat moralny; formułuje prostą ocenę moralną i ją uzasadnia;
- rozpoznaje godność osoby, znaczenie szacunku do siebie, odpowiedzialności, sumienia, sprawczości i autonomii; odróżnia zachowanie asertywne, agresywne i uległe;
- wyjaśnia znaczenie dialogu, kompromisu, zaufania, koleżeństwa i przyjaźni; rozpoznaje przemoc i cyberprzemoc oraz wskazuje bezpieczne sposoby reagowania;
- rozpoznaje dobro wspólne, sprawiedliwość, stereotyp, uprzedzenie i dyskryminację; wyjaśnia podstawowe znaczenie praw człowieka, patriotyzmu, solidarności i wolontariatu;
- odróżnia wiedzę od informacji, ocenia wiarygodność prostych przekazów, rozpoznaje manipulację i dezinformację oraz uzasadnia ocenę ściągania i plagiatu;
- wyjaśnia odpowiedzialność za działania w świecie cyfrowym, prywatność, dobrostan i właściwe wykorzystanie generatywnej sztucznej inteligencji;
- rozważa odpowiedzialność człowieka wobec przyrody, zwierząt i przyszłych pokoleń oraz uzasadnia potrzebę szacunku wobec osób wierzących i niewierzących.

### Wymagania na poszczególne oceny w klasie IV

| Ocena              | Wymagania edukacyjne                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 – celujący       | Samodzielnie i trafnie analizuje także nowy problem moralny. Sprawnie łączy poznane pojęcia, rozważa intencje, skutki, wartości i różne punkty widzenia, buduje rozwinięty argument i odnosi się do kontrargumentu. Odpowiedzialnie realizuje zadania i wykazuje szczególną samodzielność refleksji. |
| 5 – bardzo dobry   | Bardzo dobrze rozumie omawiane zagadnienia i poprawnie stosuje pojęcia. Samodzielnie rozpoznaje problem, formułuje stanowisko, logicznie je uzasadnia, dostrzega konsekwencje działania oraz z szacunkiem odnosi się do innych stanowisk.                                                            |
| 4 – dobry          | Rozumie większość omawianych zagadnień i zwykle poprawnie posługuje się podstawowymi pojęciami. Rozpoznaje typowy problem etyczny, przedstawia stanowisko i adekwatny argument; z niewielką pomocą analizuje różne aspekty sytuacji.                                                                 |
| 3 – dostateczny    | Rozumie podstawowe zagadnienia na poziomie ogólnym. Rozpoznaje prosty problem etyczny, wyraża stanowisko i podejmuje próbę uzasadnienia. Z pomocą wskazuje wartości, możliwe skutki i właściwy sposób działania.                                                                                     |
| 2 – dopuszczający  | Przy znacznym wsparciu rozpoznaje podstawowe pojęcia i moralny wymiar prostej sytuacji, przedstawia krótkie stanowisko oraz wykonuje podstawowe zadania dostosowane do swoich możliwości.                                                                                                            |
| 1 – niedostateczny | Mimo dostosowania wymagań, udzielonego wsparcia i możliwości uzupełnienia braków nie rozpoznaje moralnego wymiaru prostej sytuacji ani podstawowych pojęć oraz nie wykazuje osiągnięć pozwalających na ustalenie oceny dopuszczającej.                                                               |